

Raamat eestlastest Iraagi sõjas

Kolonelleitnant Leo Kunnas, kes teenis mullu üle kolme kuu Iraagis, kirjutas oma kogemustest raamatu "Viiv pikas sõjas". Päevikuna kirjutatud mälestused näitavad sõja argipäeva, lisatud on ka fotod autori erakogust. Leo Kunnas on Kaitsejõudude Peastaabi operatiivosakonna ülem. Loe lk 5

RAAMAT

EESTI KIRJASTUSTE LIIDU AJALEHT

Nr 9 28. september 2006

veerg

Göteborgis raamatulõhna nuusutamas

Göteborgis toimub iga aasta septembri lõpus Põhjamaade suurim raamatumus. Kui Tallinnas kurdetakse raamatumessi vähese külalastatavuse üle ja värske kultuuritarbimise uuring tõdes, et pidevas ajapuhuses siplev eestlane ei jõua uute raamatutega tutvuda, siis Göteborgi jaoks on raamatumus tähtis kultuurisündmus, mis toob linna peale kohalike ka palju külalisi kõikjalt põhjamaadest.

Tõepoolest, raamatulõhna tunneb kõikjal linnas, arvukad esitlused ja kohtumised toimuvad kohvikutes, klubides jm. Linn elab raamatumusile kaasa ning rohkem kui 100 000 messikülalast, kes selleks septembrikuu nädalalõpuks Göteborgi sõidavad, on truu raamatuusku.

Põhjamaade Ministrite Nõukogu esindus Eestis on juba aastaid toetanud eesti kirjanike viimist Göteborgi raamatumusile. Kultuuriministeeriumi ettevõtmisel on Eesti stand kolmandat aastat teiste väliskirjastuste seas.

Eesti kirjastaja satub Göteborgi raamatumusile harva. Rootsi on kallis maa ja paari nädala pärast ootab juba Frankfurdi mess. Oma väljapanek saadetakse küll, kuid lepinguid sõlmivad meie kirjastused sellel messil harva. Seda tehakse Frankfurdis ja Londonis.

Kuid nagu leedu kirjanik Jurga Ivanauškaite messi tutvustavas bukletis tabavalt märgib, meenutavad teised suured raamatumusid pigem vaimset supermarketit, kus inimesed ja raamatud on osaks hästitoimivast rahategemise masinast, samal ajal kui Göteborgi *feeling* sarnaneb Raekoja platsil toimuvale nädalalõputurul.

Messil osaleva 800 eksponendi väljapanek on tõepoolest ligitõmbav. Raamatuid võib vaadata, katsuda ning ka lihtsalt maha istuda ja lugeda. Sõna ot-seses mõttes iga minut toimub mõnes standis kohtumine kirjanikuga. Korraldatakse ligi poolsada seminari. Töötatakse suur ja atraktiivne kokaraamatute köök, kus nimekad kokad messikülaliste silme all uutest kokaraamatutest retsepte valides toitu valmistavad.

Eesti viis Göteborgi oma kirjanikud ja lubaduse, et 2007. aastal oleme tagasi peakülalisena. Eesti projektijuht Kristo Tohver lubab, et väljapanek 200 ruutmeetril tuleb sisukas ja mitmekülgne.

Kristiina Raid

Eesti Kirjastuste Liidu tegevdirektor

TEA 18. sünnipäev. TEA Kirjastuse juhatuse esimehe Silva Tominga (keskel) paremal käel on väliskülalised Soomest, vasakul käel TEA Kirjastuse ja keeleõpetuse töötajad. Foto: Helle-Mai Arro

Varraku sôprade sügispeol rõõmustavad Maret Maide ja Peeter Maide Varrakust (ülal pildil) ning kirjastuse peatoimetaja Krista Kaer. Tema selja taga seisavad Varraku head sõbrad Tänapäeva kirjastusest Mihkel Mõisnik ja Tauno Vahter. Foto: Andrus Maide

Kirjastajad on ka inimesed. Kui teevad tööd, siis nii, et raamatud muudkui ilmuvad ja ilmuvad. Kui pidutsevad, siis nii, et on, mida meenutada.

Septembrikuus tähistas Sakus täisealiseks saamist Tea. Igasügisene traditsiooniline Varraku sügispidu Šoti klubis on oodatud ja kardetud sündmus. Ei või iial teada, kuidas saabub homme.

Aga homme on paraku jälle vaja raamatuid kirjastada.

Tänu ilusate pidude eest.

Tiina Tammer

Tänapäev

uudis

18 aastat samal kursil

TEA on saanud 18-aastaseks. Tollasest TEA kooperatiivist on välja kasvanud nii kirjastus kui ka keeltekooll ning mõlemad jätkavad 1988. aastal valitud kursil.

TEA on alati lähtunud sellest, et maailm on palju avaram ja turvalisem, kui inimese saatjaks on tark ja tarvilik raamat. Iga keel ja kultuur, mida tunne, muudab avaramaks meie maailmanägemuse.

TEAdmisteküllast tulevikku meie headele lugejatele ja keeleõppijatele ning koostööpartneritele!

Portreed Estonia teatri suurkujudest

Kirjastuselt Varrak ilmus septembris raamat "Kive" Estonia alusmüürist", kus omal ajal menukas raadiohääli Heino Pedusaar taaslustab meie saja aasta eest kutseliseks kuulutatud teatri mõodanikke. Seekord inimesi Estonia muusikalavalt ja selle veerest: Karl Ots, Aarne Viisimaa, Meta Kodanipork, Elsa Maasik, Tiit Kuusik ja paljud teised. Nende endi sõnadega, sest tervet teksti kannavad peamiselt intervjuud, enamasti ammused.

Kunagised suurkujud ilmuvad meie ette mitte ainult kirjasõnas, vaid ka fotodel ja raamatuga kaasas oleval laserplaadil, mis aitab taaslustada mälestusi või pakkuda esmakohatumist ammu olnuga. Loe lk 3

Uus turundusõpik

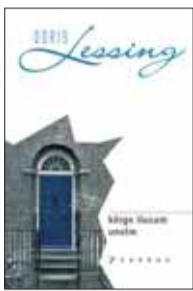
Kirjastuselt Ilo ilmus uus kutseharidusõpik – Sirje Rekkori "Turundus. Majutamine ja toitlustamine". See on mõeldud kutsekoolidele, rakenduskõrgkoolidele, ettevõtjatele ja iseõppijatele. Teemade käsitlemisel on lähtutud majutamise ja toitlustamise riiklikust õppekavast. Sirje Rekkor on Eesti Hotelli- ja Turismimajanduse Erakooli direktor.

RAAMAT

Väljaandja Eesti Kirjastuste Liit
© EKL 2006

ilmunud

Kõige ilusam unelm

Doris Lessing
Inglise keelest
tõlkinud
Krista Kaer
392 lk
kõva köide

Perekonnaloo tegevus hõlmab suurema osa 20. sajandist, keskendudes eelkõige 1960. aastatele, vastuolulisele ajale, mille üle praegugi vaieldakse.

Tolle aja noored ihkasid vabadust ja teistsugust elu, kui olid elanud nende vanemad. Nad ise pidasid ennast romantilisteks idealistideks, kuigi vanemad inimesed olid veendunud, et nende suhtumisi ja soove on mõjutanud eelkõige hiljuti lõppenud sõda ning et nad on lihtsalt sõja järjekordsed ohvrid.

Julia ja Frances, vanaema ja ema, aitavad mitte üksnes oma lapsi ja lapselapsi, vaid ka nende sõpru, kes sama hästi kui elavad suures külalishakkes majas. Teemad ja ideoloogiad, mida 1960ndatel laua ümber arutatakse, viivad seal istunud noored hiljem võimukoridoridesse, ajakirjandusse, aga ka Kolmandasse Maailma.

Tagasikäiguga edasi

Mara Maret Aronovich
488 lk
kõva köide
Mara Maret Aronovich'i romaani "Tagasikäiguga edasi"

tegevus hargneb peamiselt raadiojaama Ameerika Hääli seinte vahel, taustaks 1980.–1990. aastate sündmused.

See on lugu inimese võimuhast, sellest, millist mõju võim inimese hinge ja iseloomule avaldab, ja lõpuks ka sellest, mida võim valitsusega teha võib. Lugeja silme eest läbi käivad värvikad tegelased on pärit eri maadest ja kultuuridest ning saabunud Ühendriikidesse eri aegadel.

Mara Maret Aronovich on Eestis sündinud ja kasvanud, kuid elab praegu Ameerika Ühendriikides. Aastail 1984–1998 töötas ta Ameerika Hääle toimetuses.

Vaikne ameeriklane

Graham Greene
Inglise keelest
tõlkinud
Edith Roksa
250 lk
kõva köide

Tänases maailmas taas aktuaalseks saanud lugu headest kavatsustest ja nende hirmsatest tagajärgedest.

"Vaikne ameeriklane" sündis pärast kirjaniku viibimist Vietnamis sõja ajal. Pyle on noor idealistlik ameeriklane, kes on saadetud Indo-Hiinasse demokraatiat edendama. Õige pea aga hakkab Pyle'i tegevus verevalamist põhjustama ning tema sõber Fowler, küüniline väliskorrespondent, ei saa enam kõrvalseisjaks jääda.

Raamatut peetakse Greene'i üheks paremaks teoseks. Selle põhjal on valminud mitu filmi.

Audrey Niffenegger annab oma raamatus võimaluse kaasa elada ühele ilusale armastusloole.

Armastajad heitlikus ajas

Krista Kaer

Kirjastuselt Varrak on peaaegu ühel ajal ilmunud kaks raamatut, mis võistlesid 2005. aastal Briti suurima lugemiselamuse tiitlile. Selle tiitli võitis David Mitchell'i "Pilveatlas" ja kohe järgmine oli Audrey Niffeneggeri "Ajaränduri naine". Tege- mist on Niffeneggeri esimese raamatu ning üksnes aeg näitab, kas tema maine järgmiste raamatutega kasvab või saab temast nn ühe raamatu kirjanik, keda on ju ka üsna mitmeid.

Ajarändur

"Ajaränduri naine" on armastuslugu, millele lisab värvikust asjaolu, et üks armastajatest, Henry DeTamble, kannatab kummalise haiguse käes, mis sunnib teda oma eluea piires ajas rändama. Nii tunnebki tema naine Clare teda peaaegu terve oma elu, nimelt kohtusid nad siis, kui Clare oli 6-aastane ja Henry 36-aastane. Henry kohtus esmakordselt Clare'iga aga alles 28-aastaselt.

Oma võimest või sündusest ajas rännata sai Henry teadlikuks juba lapseas ning ajahetk, millesse ta paraku ikka ja jälle tagasi pöördub, on ema surm autoõnnetuses. Vähehaaval õpib ta elama viisil, mida ta ise kirjeldab järgmiselt: "Mõnikord tekib tunne, nagu oleks su tähelepanu vaid hetkeks hajunud. Siis märkad ehmatusega, et raamat, mida käes hoidsid, valgete nõõpidega punaseruuduline puuvillane pluus, mustad lemmikteksad ning kastanpruunid sokid, millel üks kand on üsna viledaks kulunud, elutuba, kohe-kohe vilistama hakkav teekann: kõik see on kadunud. Sa seisad mingi külavahetee ääres kraavis, porgandpaljas, pahkludenü jões

vees. Sa ootad minuti lootuses, et kõik tuleb kohe tagasi: raamat, korter ja nii edasi. Pärast viit minutit vandumist ja värisemist ja kogu hingest soovimist, et võiksid lihtsalt ära kaduda, hakkad minema suvalises suunas, jõudes lõpuks mõne farmini, kus sul on valida varastamise või selgitamise vahel. Varastamise eest võid mõnikord vangi sattuda, kuid selgitamine on tüütum ja aeganõudvam ning tähendab niikuinii valetamist ja lõpeb mõnikord sellega, et sind veetakse vangimajja, nii et – mis seal ikka."

Ootuses veedetud aeg

Maha jääb Clare, kes kirjeldab oma kogemust nõnda: "Vanasti läksid mehed merele ja naised ootasid neid, seistes veepiiril, lootes silmapiiril tillukest laeva näha. Nüüd ootan mina Henryt. Ta kaob vastu oma tahtmist, ilma ettehoiatusega. Ma ootan teda. Iga ootusehetk tundub aastapikkusena, igavikuna. Iga hetk on aeglane ja läbipaistev nagu klaas. Läbi iga hetke paistab lõputu, ootuses veedetud hetkede jada. Miks läks Henry sinna, kuhu mina talle järgneda ei saa?"

Elu käesolevas hetkes

Kui mitte arvestada Henry ootamatuid kadumisi, siis on Clare'i ja tema abielu igati tavapärane – nad mõlemad teevad oma tööd, Clare on paberikunstnik ja Henry raamatukoguhoidja, ning nende elu kulgeb üpris äratuntavas Chicagos. Raamat on esitatud ajahetkedena, mida vaadeldakse mõlema asjaosalise seisukohast, ära on toodud aeg, koht ning Clare'i ja Henry vanus.

Autor ise on öelnud, et teda huvitas muuhulgas ka küsimus, mis saab inimeste kooselust siis, kui sel ei ole võimalik rutiini langeda, kui mõlemad

elaksid pidevas teadmises, et kohe võib kõik muutuda ja nad võivad teineteist iga hetk kaotada. Clare on Henry jaoks peaaegu ainus kindel asi elus, enne Clare'iga kohtumist oli tema elu üsnagi heitlik ja sellele annab keskme alles armastus Clare'i vastu. Clare omakorda on Henry kadumistega juba harjunud ja õppinud teda armastama naiseks sirdudes ja tema kadumistega harjudes. Tänu ajas rändamisele teab Henry, mis juhtub tulevikus, kuid seda muuta nad ei saa ning nõnda lähedavki nad mõlemad oma saatusele vastu.

Liigutav armastuslugu

Audrey Niffeneggeri raamat on eelkõige liigutav armastuslugu, mitte ulme-ega fantaasiaromaan. Henry võimet ajas liikuda võetakse haigusena ja seda püütakse ravida, nii et ulmeraamatute ajarändudega pole sel midagi ühist. Pigem püüab autor vaadelda, mida siis õigupoolest tähendaks inimsuhetes tõeliselt käesolevas hetkes elamine. Kui minevik on kordustest liigagi tuttavaks saanud ja tulevik aimub aina selgemalt, kas siis on võimalik need mõlemad mõttes välja lülitada ning tunda rõõmu sellest, mis sul on täna olemas? Selle vastuse peab ilmselt igaüks ise leidma, Niffenegger annab aga võimaluse kaasa elada ühele ilusale armastusele.

Ajaränduri naine

Audrey Niffenegger
Inglise keelest
tõlkinud
Maria Drevsari
"Eesti Naise raamat"
511 lk
kõva köide

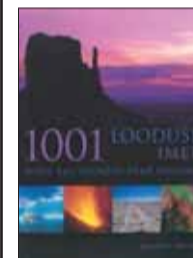
ilmunud

Oliivihooaeg

Carol Drinkwater
Tõlkinud
Laine Hone ja Karin Riba
320 lk
kõva köide

Kui inglise näitlejanna Carol Drinkwater otsustas koos oma tulevase mehega Lõuna-Prantsusmaale hooletusse jäetud oliivivõõranduse osta, kasutasid nad sissemaksiks kõik oma säästud ning asusid harjuma hoopis teistsuguse elustiiliga. Nad õppisid tundma Provence'i vaimustavat loodust, eredaid kohalikke tüüpe, bürokraatia tüütuid keerdkäike ja neid ümbritsevat maastikul elavalt loomi.

"Oliivihooajas", mis on järg raamatule "Oliivivõõrandus", ootab Carol last, kuid sellegipoolest tuleb tal sageli üksi kogu istanduse eest hoolitsemine enda peale võtta. Koristushooaja lähenedes hakkavad aga dramaatilised sündmused istanduse elule varju heitma.

1001 looduse imet, mida elu jooksul peab nägema

Michael Bright
Tõlkinud
Lauri Laanisto ja Tõnis Värnik
960 lk
kõva köide

"1001 looduse imet" kutsub teid põnevale teekonnale, et teha tutvust kõige tähelepanuväärsemate looduse imedega. Kõiki maakera mandreid ja ookeane hõlmav raamat võimaldab ainukordseid elamusi pakkuvaid kohti ikka uuesti ja uuesti külastada. 1001 kõige kaunimat, dramaatilisemat ja ohtlikumat paika – mäed, joad, geisrid, veekeerised, järved, kanjonid, vulkaanid, vihmametsad, liustikud ja palju muud. Ja "1001 looduse imet" ei piirdu üksnes maailma 1001 suurejoonelisema paiga tutvustamisega, vaid pakub ka infot kaitsealade ja ohustatud liikide kohta. Siin leidub fakte geoloogilise ajaloo, haruldaste taimede ja loomade, rahvaste tavade ja folkloori ning ohupiirkondade kohta.

Raamatu autor on tuntud BBC loodussaadete produtsent ja maailmarändur, kes on kirjutanud üle 75 loodusraamatu.

Lahingud

R. G. Grant
Inglise keelest
tõlkinud
Rein Turu, Kaisa Kaer ja Marek Laane
360 lk
kõva köide

Värvifotode, jooniste ja kaartidega illustreeritud raamat kajastab kõiki sõjandusajaloo võtmesündmusi ja sõjatehnika arengut alates pronksi ja raua avastamisest kuni püssirohu leiutamiseni ja massihävitusrelvade loomiseni. "Lahingud" annab suurepärase ülevaate sõjapidamise viisidest ja tähtsamatest lahingutest alates vanadest Idamaadest kuni tänapäevani, analüüsides sõdade põhjuseid, kulgu ja tagajärgi.

Kive Estonia alusmüürist

Imbi Jeletsky
raamatu toimetaja

Eesti teatril on 100. sünnipäev. Mingil moel peaks see olema igapäevane pidu, sest eesti teater puudutab meid kõiki, ka neid, kes juba meie seast on läinud, ning veel sündimata lapsigi. See pole paradoks – eesti teater ei ole pelgalt näitemängu tegemine, see on olnud, jääbki olema eesti asja ajamiseks sõna parimas mõttes.

Kutselise teatri sünd on iga rahva elus oluline, liiti siis sellise rahva, kes alati on olnud arvult väike ning seda enam peaks vaimult suureks saama, sellise rahva, kelle kooliharidust saanud pojad veel paarisaja aasta eest otse loomulikult muukeelseteks ja -meelseteks kujunesid. Siis aitas ka oma teater meie rahvast rahvuseks teha.

Toda arvestades on üsna loomulik, et just sünnipäeva-aasta, teatriaasta on aidanud minevikku vaadata ja olnud elavaks teha nõnda mitmekülgset, et tundub – enam ei saa millegagi üllatada. Ent saab ikka!

Ahaa-elamused

Mida ütleb kõige kirklikumalegi melomaanile Zinaida Jurjevskaja, Armanda degli Abbati või Georg Kokžajani nimi? Kuidas neid muulasi Eestimaa ja eesti kultuuriga siduda? Või kui palju teame Jaan Haabjärvest, mida oleme kuulnud kuulsast Kirillovi mandoliiniorkestrist ja selle ühest silmapaistvaimast mängijast, kes end duetis Georg Otsaga tuntuks laulis? Mõistagi on jutt Viktor Gurjevist. Ootamatusi ja ahaa-elamusi on Heino Pedusaare raamatus "Kive "Estonia" alusmüürist" ka sellele, kes arvab meie muusikateatri hälliaega väga hästi tundvat.

Autorist

Heino Pedusaar, kes hiljuti tähistas 75. sünnipäeva, on end tuntuks töötanud väga mitmes valdkonnas. Ajakirjanike liidu kodulehekülj annab tema tegevusest ja loomingust väga mõjusa pildi. Eesti Raadios 1947. aastal "võimendajapoisina" alustanud, sai temast esimene ETV helioperaator, stereoheli juurutaja, elektronpillide ja unikaalsete heliseadmete konstrueerija.

Muusikaarmastus (või -kiri) viis teda seda kunsti õppima, laulma Eesti Raadio segakoori, muusikasaadete toimetajaks-koostajaks. Üle poole sajandi on Heino Pedusaar kogunud ja süstematiseerinud eesti vanemaid heliplaate, neid korrastanud ja taas huvilisteni toonud. Peatselt on ilmumas "Tardunud helide maailm" – helisalvestuse ajalugu ning CD üliharuldaste salvestistega terve maailmast. Loetelu tema sulest ilmunust – artiklid, raamatud, tõlked – moodustab mitu lehekülge.

Tohutu töö on Heino Pedusaar ära teinud alates 1955. aastast, lindistades tuntud muusikuid, näitlejaid, teatriinimesi. Linte nende meenutustega on rohkem kui 5000 minutit, praktiliselt kuu aega juttu olnud aegadest.

Tagasivaatamise aeg

Kübekese neist meenutustest – mis omal ajal kõlasid Eesti Raadio saates "Avame heliarhiivi" ja "Uut möödunust" – "Kive "Estonia" alusmüürist" lugejani toobki.

Väidetakse, et mälestused on moes.

Rossini ooper "Sevilla habemeajaja" (1948). Figaro – Tiit Kuusik, Almaviva – Heino Otto, Rosina – Veera Nelus.

Küllap ongi, muidu neid ju ei ilmuks. Elu on aina kiirem ja lennukam. Ehk just see nõuabki tagasivaatamise aega, mõttehetki, vaikust. Ärateele läinute meenutused selliseid mõttehetki pakuvadki. Selles raamatus kõlavad taas Raimund Kulli, Olga Mikk-Krulli, Karl Viitoli, Vootele Veikati, Aleksander Arderi, Karl Otsa, Elsa Maasiku ja paljude teiste sõnad. Nõudliku lugeja tarvis on märgitud nii vestlus(t)e aeg, see, millal saade raadios olnud ning kasutatud lisamaterjal.

Muusikale elatud elu

"Kive "Estonia" alusmüürist" ongi just tagasivaatamise ja meenutamise raamat. Põgusal sirvimisel tundub ehk igavgi. Ei kirelööma, põnevaid sündmusi, pinget, üks intervjuu järgneb teisele. Ent üksluine näib too raamat ainult pealiskaudsel vaatlemisel. Kunagi räägitud jutud elustavad oma aja teatriinimeste otsimised, võidud, kaotused. 33 muusikale elatud elu.

Et see raamat ilmub just teatriaastal, on omamoodi juhus. Autori poolest võinuks ta meie lugemislauale jõuda juba paarikümne aasta eest. Ajad aga olid heitlikud, kord oli olulisematki üllitada, kord ei jätkunud paberilimiiti. Tihti on ju kõige lihtsam ei, ei saa öelda. Iga halb asi öeldakse millelegi hea olevat. Teisel ajal ilmudes oluks too raamat hoopis üks teine raamat. Kui praegu sai valiku aluseks seotus Estonia teatriga, juttude sisukus, uudsus, siis toona oleksid rääkijate valimist hakanud määrama suisa kunstivälised

tegurid vaarisade varanatuksesest alates ning meenutaja parteipiletiga lõpetades.

Nii et tänane lugeja on õnnelik lugeja – ei raamatu autorit ega toimetajat ole kammitsemas ja sundimas ükski välismõjur ega ka paljukardetud sisetsensor. Õnnelik on tänane lugeja veel sellegi pärast, et pannud "Kive "Estonia" alusmüürist" raamaturiivile, võib ta järke ootama hakata.

Üllatab ja rõõmustab

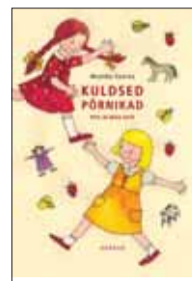
Heino Pedusaare arhiiv on praktiliselt ammendamatu. Nii nagu helinäidete rikkastatud "Kivide" raamat, nõnda võiks ta samavõrd põnevaid teoseid välja anda veel mitu. Kui leidub huvilisi...

Öeldakse, et igal raamatul on oma saatus. Usutavasti on "Kivide" saatuseks väga paljusid kultuurihuvilisi üllatada, rõõmustada, hingelt rikkamaks teha. Ja samalt autorilt uut ootama jääda.

Kive "Estonia" alusmüürist
Heino Pedusaar
352 lk
köva köide
Raamatuga
on kaasas CD

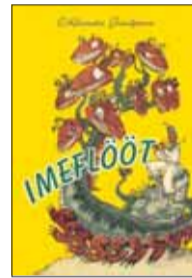
ilmunud

Kuldset põrnikad

Meelike Saarna
illustreerinud Anu Kalm
96 lk
köva köide

Tore lugu kahest tüdrukust, Piiast ja Miiast, kes on juba päris suured – seda siis, kui midagi on teha vaja, näiteks porgandipeenart rohida. Teisest küljest – kui nad tahavad minna männikusse suure kiigega kiikuma, siis on nad justkui ikka väikesed, keda üksipäini hulkuma minna ei lubata. Seega on Pii ja Miia päris paraja vanusega tüdrukud, kes on terve suve maal vanaema juures ning teevad seal igasuguseid põnevaid asju: magavad lakas, kiiguvad ülevõllikiigega, räägivad tondijutte, käivad vanaemaga surnuaial ja mängivad.

Imeflööd. Ungari muinasjutte

Emil Kolozsvari Grandpierre
Ungari keelest tõlkinud: V. Hallap, P. Kokla, T. Kokla, K. Kont, H. niit, P. Palmeos, A. Pervik, H. Rätsep
362 lk
köva köide

Võluv ja vaimukas ungari muinasjuttude kogumik, kus tegutsesid printsid, printsessid, kuningad ja kuningannad nagu muinasjuttudes ikka, aga ka nutikad seakarjused, jonnakad naised ja muidugi pekki armastavad kuradid.

Põngerjate laulud

Wimberg
Illustreerinud Priit Rea
Luulekogu
112 lk
köva köide

Wimberg tõlkis aastail 2002–2003 Eesti Televisioonile BBC lastesarja "Tweenie-põngerjad". Selle tegevuse käigus sündis suur hulk laulutekste ja muid värsspalasid, mida leiabki sellest raamatust.

Õige ei oleks neid luuletusi pidada tavapäraseks tõlgeteks, pigem tõlkija vähem või rohkem (enamasti rohkem) omaloominguks, lähtuvalt saates etteantud teemast ja vormilistest tingimustest. Selles raamatus on neid lühemaid ja pikemaid, lõbusamaid ja mõtlikumaid. Paljude tekstide saatel võib väike lugeja-kuulaja-laulja teha liigutusi ja etendada tegevusi. Eestikeelse näo on seejuures saanud mõnigi ingliskeelses maailmas üldlevinud lastelaulutekst.

Maailmad meie kõrval

Haldjasõjad

Herbie Brennan
Inglise keelest tõlkinud
Liisi Ojamaa
294 lk
pehme köide

Purpurkeiser

Herbie Brennan
Inglise keelest tõlkinud
Liisi Ojamaa
328 lk
pehme köide

Laste fantaasiaraamatud on alati olemas olnud, kuid õige hoo said need sisse Harry Potteri tulekuga. Pisut teistsugust fantaasiat esindavad Eoin Colferi Artemis Fowli haldjad ja nende suhted inimestega, ning just sinnakanti kalduvad ka Herbie Brennani teismeliste mõeldud raamatud "Haldjasõda" ja "Purpurkeiser".

Tegevus toimub kahes maailmas, ühelt poolt vägagi tänapäevane Inglismaa, kus elab Henry oma lagunema kippuvas perekonnas, ja teiselt poolt Haldjariik, mille prints Pyrgus kogemata inimeste maailma satub. Raamatu esimeses osas aitab Henry koos riikalise ja nutika vanamehe Alan Fogartyga prints Pyrguse tagasi koju ja on talle ja tema õele Holly Sinile abiks ka Haldjariigi asukate omavahelises võimuvõitluses. Raamatu lõpus tõuseb Pyrgus Haldjariigi troonile ning vähemalt ajutiselt on rahu jalule seatud.

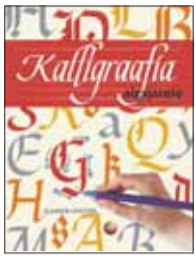
"Purpurkeiseris" kipub olukord Haldjariigis jälle käest minema, sest ilmselgelt halbade kavatsustega õhaldjas Karvatriip äratab Pyrguse isa surnust üles. Elluürganud Purpurkeiser ilmub paleesse ja nõuab, et keisriks saaks tema teine poeg Koma ning et Pyrgus ja Holly Sini saadetak riigist välja. Järgneb terve hulk seiklusi, kus nii inimestest kui ka haldjatest kangelastel tuleb oma leidlikkust ja meeledkindlust näidata.

Herbie Brennani raamatute suureks vooruseks on nende humor ja ladusus ning tema tegelased on väga usutavad. Lood ise on põnevad, mõlemad maailmad on kujutatud üksikasjalikult ning võiks öelda, et isegi teadusliku lähenemisega.

Need raamatud kuuluvad niisuguse noortekirjanduse hulka, mida on kerge ja mõnus lugeda igas eas inimestel. Ja üks nende autor, Herbie Brennan, ongi kirjutanud väga mitmesuguses vanuses lugejatele. Ta on iiri kirjanik, keda on alati huvitanud müstika, reinkarnatsioon, võrdlev usuteadus ja kvantfüüsika. Nii et teaduslik lähenemine Haldjariigile on tema huvidega igati kooskõla. Kõige suurema populaarsuse ongi talle toonud Haldjasõdade raamatud, mida on avaldatud juba umbes 40 maal. Lähemal ajal on loota ka lisa, Brennanil on valminud sarja kolmas osa – "Haldjariigi valitseja".

Krista Kaer

ilmunud

Kalligraafia algajatele

Eleanor Winters
Tõlkija
Lea Noorma
128 lk
kõva köide

Elame lohakate ja loetamatute käekirjade ajastul, mil arvuti on vabastanud meid käsitsi kirjutamise koormast. Selged ja kaunid käekirjad võivad kuuluda minevikku, kuid ometi elab käsitsi kirjutamise rõõm edasi neis, kes tegelevad kalligraafiaga.

Eleanor Wintersi "Kalligraafia algajatele" aitab täita üht lünka Eesti raamatuturul – üle pika aja on taas ilmunud raamat, mis jagab kauni kirjakeele kohta juhiseid just neile, kes kalligraafiaga tegelema alles hakkavad.

Eleanor Winters on hinnatud kalligraaf, kuid ta on ka piisavalt kogunud õpetaja, kes teab, et kõik saab alguse korralikust käsitööoskusest. Tema raamat on just see, mida pealkiri lubab – asjalik ning praktiline raamat algajatele kalligraafia põhitõdede omandamiseks.

Eestikeelse väljaande ilmunisele on väga palju kaasa aidanud tunnustatud kirjakeelne Aet Kallam, kellelt pärinevad ka eestikeelsed kirjanäidised.

TEA TOP 2006

1. Kukeabits (koos töövihiku, kirja- ja numbrivihikuga)
2. TEA inglise-eesti koolisõnastik
3. Pere terviseentsüklopeedia
4. Esimeste entsüklopeedia
5. Õigekeelsuse käsiraamat ja sõnastik
6. Eesti-vene sõnaraamat
7. Grammar is Easy. Lihtne inglise keele grammatika koos harjutuste ja võtmega
8. Inglise keele taskugrammatika

Kas TEAte?

Millise TEA sõnaraamatu CD-ROMil on keemiliste elementide tabel koos põhjaliku lisainfoga avastaja, avastamise aja jpm kohta ning rooma numbrite teisendaja?

Vastused saatke meilile info@tea.ee või TEA Kirjastuse aadressile (10118 Tallinn Liivalaia 28). Õigesti vastanute vahel loositakse 4. oktoobril välja kolm TEA Koolisõnastikku. Võitja saab valida juba ilmunud sõnastike (võõrsõnad, inglise-eesti ja prantsuse-eesti) ning sügisel ilmuvate (vene-eesti, eesti-inglise ja saksa-eesti) sõnastike vahel. Võitjate nimed avaldatakse TEA koduleheküljel www.tea.ee.

Õige vastus "Kas TEAte?" augustikuu küsimusele: sel aastal hakkas ilmuma uus TEA sõnastike sari – TEA Koolisõnastikud.

21. sajandi lapsed saavad oma terviseraamatu

Silva Tomingas

Meditsiiniteaduste doktor Adik Levin, olete oma esinemistes korduvalt rõhutanud, et iga lapse üks põhilisi õigusi on olla terve. Kuidas aitab selle põhimõtte realiseerimisele kaasa peatselt trükikojast tulev "Lapse terviseentsüklopeedia"?

On väga oluline, et lapse vanemad ja vanavanemad oleksid kompetentsed. Lapsevanem ei saa eeldada, et perearst jõuab igasse üksikasja süveneda ja igas pisiasjas nõustada. Olen ennegi väitnud, et terve laps on küll nagu jonnipunn, kes ise ennast aitab ja alati õiges asendisse pöörab, kuid probleemide ilmnemisel peame meie üheskoos last aitama ja teadma, kuidas seda parimal viisil teha.

21. sajandi ühe tsiviliseeritud riigi perekonnas, kus on oodata last või kus juba on lapsed, peab tingimata olema üks kapitaalne tänapäevane raamat, mis aitab orienteeruda kõikides olukordades. Igal ajastul on oma raamat. 1960. ja 1970. aastatel oli Spockil oluline roll. Praegu on uus aeg. Praegu saab selleks raamatuks "Lapse terviseentsüklopeedia".

Millise raamatuga te peatselt ilmutat "Lapse terviseentsüklopeediat" võrdlete?

Mul ei olegi seda millegagi võrrelda, sest esmakordselt näeb eesti keeles ilmaalgust nii põhjalik ja samal ajal nii ülevaatlik teatmeteos, kus on koos lapse tervishoid, areng, toitumine ja hooldus.

Mida noor isa ja ema siit saavad?

Siin on kõik tähtsam olemas. Neile, kes last ootavad, on see kõige hädavajalik asi üldse. Siin on selline teave, mis annab noortele turvatunde. Kõige raskem on ju teadmatust. Avad aga raamatu, näed sageli juba pildilt, millel on tegemist. Kui emal on mingil määral kogemust, võib ta veidi loota ka sellele, algaja peab ennast harima ja saab loota ainult teadmiste peale.

Kui tekivad küsimused või kahtlused, saab siit vastuse, või selgub, mida edasi teha. Selline teos on noore ema ja isa igapäevane abiline ning peaks olema kõige käepärasemas kohas. See

Doktor Adik Levin: "21. sajandi ühe tsiviliseeritud riigi perekonnas, kus on oodata last või kus juba on lapsed, peab tingimata olema üks kapitaalne tänapäevane raamat, mis aitab orienteeruda kõikides olukordades."

raamat on meie noorele perele suur kingitus, sest nii mastaapne teatmeteos lapse tervise kohta ilmub eesti keeles ju esmakordselt. Hiljemalt sünnitusmajas peaks see igal noorel emal-isal juba kasutuses olema.

Olete sageli rõhutanud, et laps peab saama abi nii riiklikust süsteemist kui ka oma kodust. Milline on "Lapse terviseentsüklopeedia" tähtsus spetsialisti jaoks?

Ütlen ausalt, et see on superraamat ka spetsialistile – arstile, öele ja velsk-

rile. Kaasaegne meditsiin on tohutul edasi arenenud. Siin raamatus on kokku viidud vana ja väärtuslik ning ühendatud uuega. Ja mis väga oluline – siin on esitatud ainult üldtunnustatud seisukohad. Raamatus on üle 1000 tänapäevase foto ja illustratsiooni, mis spetsialistile juba iseenesest abiks on. Üksikuid brošüüre lapse arengu, toitumise, hoolduse või haiguste kohta võib leida palju, kuid siin raamatus on kõik ühe vihmarvarju all koos. Igas mõttes on tegu tasakaalustatud ja kapitaalsete teatmeteosega.

Meditsiinis töötava inimese jaoks on aga ülioluline ka haritud patsient, antud juhul siis ema-isa või lapse kasvataja.

Sellise teose nagu "Lapse terviseentsüklopeedia" ilmumine peaks oluliselt vähendama perearstide ja pediatrite koormust, sest see raamat aitab igal perel end harida ja end aja nõuetele vastava teabega väga lühikese ajaga kurssi viia.

Milline on sellise teatmeteose roll tänapäeval, Interneti-ajastul?

Internetist võib palju leida arst, asjatundja. Tema teab, kust otsida usaldusväärset infot.

Lapsevanem võib Internetist leida ka eksitavaid ja isegi väära teavet või tõlgendada profidele mõeldud informatsiooni sootuks valesti.

Arstina esindan põlvkonda, kes otsib ja kasutab infot Internetist, kuid hindab üle kõige sellist teatmeteost, kus kõik vajalik on kompaktselt koos ja alati kättesaadav. Lapsevanema jaoks ongi oluline, et üldinfo oleks koos, käepärases kohas ja kiiresti leitav.

Kuidas te sellesse suhtute, et tegemist on inglise keelest tõlgitud teosega?

Kümned Eesti spetsialistid on seda siinsetele oludele ja kujunenud praktilisele kohandanud ning meie statistikaga täiendanud.

Euroopa regioonis on ju sarnased probleemid. See, mis inglased tegid, on meie jaoks aga super.

Meil ei oleks endal sellist ressursi, et nii kõrgel tasemel nii mahukat teatmeteost ise luua ning välja anda. Inglismaal on selle taga olnud väga suur erinevate spetsialistide meeskond.

On uskumatu, et TEA Kirjastuselt ilmub eestikeelne väljaanne peaaegu paralleelselt originaalraamatu esmatrükiga Inglismaal: juba enne originaalraamatu trükkiminekut töötasime eestikeelse tõlke kallal, toimetasime ja täiendasime seda.

Nii nagu "Pere terviseentsüklopeedia", mis eestikeelsena nägi ilmaalgust samal ajal Inglismaal ilmuvast esmatrükiga, on ka eestikeelne "Lapse terviseentsüklopeedia" kõige uuem ja tänapäevasem terviseentsüklopeedia praegu kogu maailmas tänu sellele, et ilmub ühel ajal originaalraamatuga.

TEA sai täisealiseks

Inimesele tähendab see vanus täiskasvanuks saamist. Firma on aga küps siis, kui tal on oma lapsed ja lapselapsed, oma veteranid ja pensionärid, oma kindlad heategevusprojektid, oma lojaalsed partnerid ja kliendid ning – last, but not least – suured konkurendid, kes teda kardavad.

Asjaolu, et TEA, mis on loodud isegi enne Eesti taasiseseisvumist ja tegelnud ainult kultuuriga, on 18 aastat vastu pidanud, on üheks tõestuseks ka Eesti Vabariigi ja meie kultuuri jätkusuutlikkusest üldse.

Üle 35 000 inimese on TEA Keelte-koolis aegade jooksul õppinud, ja igal aastal lisandub kaks ja pool tuhat.

On asutusi, mis juba TEA loomisest peale oma keeleõppijaid siin koolitavad.

On õpetajaid, kes oma mainega riskides 1988. aastal TEA kooperatiivi õpetama tulid ja on täna endiselt meiega. Ja nende inimeste üle olen ma eriti uhke.

TEA Kirjastus kasvab välja ja arenes selle järgi, mida keeleõppijad vajasisid. Täna on TEA kaubamärki kandvaid raamatuid mitte ainult enamikus Ees-

ti kodudes, koolides ja asutustes, vaid miljoneid eksemplare on avaldatud ka väljaspool Eestit.

Soovin kõigile TEA sõpradele ja fännidele, kes meie tegemistele on alati kaasa elanud, jätkuvat huvi meie raamatute ja kursuste vastu, konkurentidele säravaid ideid, et meiega sammu pidada.

TEA nimel
Silva Tomingas

Eesti sõdur Iraagi sõjas

Tauno Vahter

Kaitsejõudude Peastaabi operatiivosakonna ülem Leo Kunnas kirjutas raamatu oma kogemustest Iraagi sõjas.

Kuidas kolleegid kaitseväes teie kirjanduslikku tegevust on kommenteerinud?

See on mul kolmas raamat, lühiromaan "Kustumatu valguse maailm" ilmus esmakordselt aastail 1990–1991 Loomingus järjejutuna ning uuesti koos romaaniga "Sõdurjumala teener" 2001. aastal.

Ülematelt, kolleegidelt või alluvatel pole oma kirjandusliku tegevuse suhtes negatiivseid kommentaare kuulnud, pigem vastupidi. Ka pole mõtet kirjutamist ja boheemlust üks-ühele omavahel seostada. Kirjutamises on pigem viis või kümme protsenti annet ning 90 või 95 protsenti tööd ning teenistuse kõrvalt kirjutamine nõuab veelgi rohkem pingutust ja enesedistsipliini kui teenistus ise.

Kas plaan Iraagi päevist raamat kirjutada oli juba enne minekut?

See mõte tekkis kohe, kui sain teada, et pean Iraaki minema. Kui eelmise aasta augusti lõpus minekuaeg kätte jõudis, olin kirjutamisplaani enda jaoks juba täpsemalt selgeks teinud.

Kuidas kirjutamine füüsiliselt toimus, tippisite öösiti arvutisse?

Kirjutasin mitte ainult öösel, vaid sisuliselt igal vabal hetkel. Püüdsin vaid selle eest hea seista, et mitmel ööl järjest ei magaks alla nelja tunni. Kuid tihhti juhtus ikkagi, et see ei õnnestunud. Pidi jälgima, et ise võitlusvõimetuks ei muutuks, sest sõjaväelaseks, kes oma teenistusülesandeid ei suuda täita, poleks sõjas kasu.

Mõnikord pidi väga tõsiselt ennast sundima, sest teadsin, et kui jään sündmustest üle kolme päeva maha, ei saagi tõenäoliselt enam järke kätte.

Kui palju tuli teha valikuid, kas ühest või teisest asjast tohib või sobib kirjutada?

Jätsin välja vaid teatud oma jõudude julgeolekut puudutavad seigad, mille teatavaks saamine sissidele võiks ohustada koalitsioonivägede julgeolekut ning mõned faktid, mille kohta andsin 1. tankibrigaadi ülemale kolonel Bishopile sõna, et ma ei avalda neid. Kõiges muus olen püüdnud lähtuda põhimõttest, et sõda peab rääkima ise enda eest.

Mu raamatu eesmärk ei ole muuta Iraagi sõja vastaseid sõja pooldajateks, ammugi propageerida sõda. Riigis kehtib inimese põhivabaduste ja -õiguste hulgas ka südametunnistusvabadus, seega kujundab iga Eesti kodanik oma suhtumise Iraagi sõjasse vastavalt oma isiklikule arusaamale.

Kui palju on neid, kes käinud Iraagis missioonil juba mitmendat korda või neid, kes öelnud, et nad kindlasti ei taha sinna enam minna?

Järjest rohkem on neid, kes on osalenud sõjalisel operatsioonil Iraagis juba mitmendat korda, sest Iraagis on praegu juba seitsmes rühmasuurune üksus.

Kaitsejõudude Peastaabi operatiivosakonna ülem Leo Kunnas kirjutas raamatu oma kogemustest Iraagi sõjas. Foto Raigo Pajula/Postimees

ESTPLA-11-s oli eelmise aasta sügisel selliseid mehi näiteks kolm.

Lepinguline tegevteenistus on Eestis vabatahtlik, võitlejad, kes ei soovi mingil põhjusel sõjalistel operatsioonidel osaleda, lahkuvad tegevteenistusest. Lepingulisest tegevteenistusest lahkumist põhjendatakse tavaliselt oma soovi või isiklike põhjustega, eraldi statistilised andmed Iraagi sõjas osalemise keeldumise kui lepingulisest tegevteenistusest lahkumise põhjuse kohta puuduvad.

See raamat näitab Iraagi missioonil osalemist eelkõige rutiinse argipäevana. Kas meie mehed teevad seal lihtsalt oma tööd või otsib mõni ka teatud sõdurielu romantikat?

Eesti sõdurid Iraagis teenivad Eesti Vabariiki samamoodi nagu Eestis või näiteks Lõuna-Afganistanis.

Väljend "tööd tegema" on kaitsevõime teenistuse kontekstis tulnud ingliskeelsest väljendist *do the job*, eesti keeles oleks sobivam "nad täidavad oma kohust".

Kahtlemata on igal sõduril teenimiseks isiklikud motiivid, mis võivad olla väga erinevad. Paraku ei ole kaasaegses sõjas kuigi palju romantikat.

Selles raamatus ütlete välja ka oma seisukoha mõnes poliitilises küsimuses. Kui palju poliitikud tänapäeval

sõjaväelaste arvamust kuulavad?

Avaldan oma arvamust sõjalistes küsimustes. Mõned sõjalised küsimused on lihtsalt seotud poliitilise otsustusprotsessiga ning muutuvad seega sõjalis-poliitilisteks küsimusteks. Ühiskond näeb ju loomulikuna, et näiteks arstid võtavad sõna tervishoiu-, juristid õigus- ning õpetajad haridusküsimustes. Iseküsimus on, kas riigiametnikud ja poliitikud nii sõjaväelaste kui ka teiste valdkondade asjatundjaid kuulavad ning kindlasti suhtutakse Eestis oma ala professionaalidesse väga erinevalt, sujuvast koostööst kuni täieliku ignorentsuseni.

Oma arvamuse avaldamisel jälgin hoolikalt vaid seda, et minu arvamused oleks kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseadusliku korraga, millele olen kaardisõjaväelaseks ustavalt vandunud.

Viiv pikas sõjas

Leo Kunnas
Kujundanud
Tõnu Kaalep
248 lk
kõva köide
värvifotod

ilmunud

Laupäev

Ian McEwan

Inglise keelest tõlkinud Ene-Reet Soovik

312 lk

kõva köide

Sari "Punane raamat"

"Laupäeva" kriitika peaks Ian McEwanit vägagi rõõmutama. Kui tema suurimad kolleegid või konkurendid Briti (romaan)kirjanduses Martin Amis ja Will Self on viimasel ajal saanud kord kiita, kord nahutada, teenib iga järgmine McEwani romaan tormilise aplausi. Ka "Laupäevast" on kirjutatud kui erakordselt põhjalikult viimistletud meistritööst, suurepärasest loost ja filigraanselt lahti kirjutatud tegelaste ansamblist.

McEwani peategelane neurokirurg Henry Perowne on mugavalt oma kadesusväärsesse kõrgema keskklassi ellu sumbunud. Ta naine on edukas ajalehe jurist, tütar Daisy algaja poeet. Kuid kui mees ärkab ühel hommikul ning oma koduknast lennuõnnetust näeb, ei tea ta veel, et see kummaline sündmus kuulutab omal moel ette rünnakut kõige vastu, mida ta kalliks peab.

McEwani kaubamärk on romaani alustamine argielu vägivaldse või šokeeriva katkestusega, kuid selle romaani algus on pigem avamäng tema seni ehk kõige muljetavaldavamale narratiivile. On Henry tütre luulekogu avaldamise päev, kuid juhuslik kohtumine stripiklubist väljuva purjus kolmikuga lõpeb vägivaldselt ja vastasseis kurikaalte ninamehe Baxteriga tüürib saatuslike tagajärgede poole. Laupäeva edenedes on Henry sunnitud üle vaatama pea kõik oma elu küljed ning veendumused, sealhulgas ka suhtumise sõjasse.

Mihkel Mõisnik

Mai lõpus õitsevad sirelid

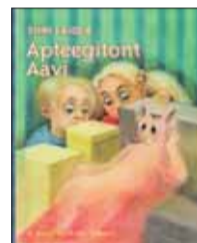
Oskar Tanner

424 lk

kõva köide

Noorpõlves tundus mulle kirjutamine kergem kui rääkimine. Kui aga kirjutamine põhiametiks kippus saama, avastas, et seegi on pagana raske töö. See siin kaante vahel on mu viies ilmunud raamat. Ja kuigi pole tegemist kroonikaga, on suurem osa kirjutatust tõsi. Pääagu. Ja kui peaks leiduma ka mõni noorem lugeja, siis võiks ta ju mõtiskleda selle üle, kumb on tähtsam: kas ajalugu või armastus. Ehkki esimeseta teist ju polekski. Ja teiseta esimest ka.

Oskar Tanner

Apteegitont Aavi

Siiri Laidla

Illustreerinud Pille Tammela

168 lk

kõva köide

Sari "Minu esimene raamat"

Paljud meist kipuvad arvama, et seda, mida silm ei näe, polegi olemas. Tondid olevat aga täielik väljamõeldis. Vale puha! Ühe väikelinna apteegis elab ja tegutseb apteegitont Aavi, kes sõprade abiga saadab korda palju vahvaid ja vapraid tegusid. Sa ei usu? Loe, siis hakkad uskuma! Sellest raamatust saab ka apteegi kohta huvitavaid asju teada.

Üllatavalt tänapäevane postipapa

Postipapa.

Mitmes peeglis, mitmes rollis

Malle Salupere

368 lk

kõva köide

ümbrispaber

sari "Kuldsed elulood"

Eesti ajakirjandusele on 2006. ja 2007. aasta tähtpäevarahked: 240 aastat tagasi hakkas ilmuma esimene ajakiri (Lühhike õppetud... 1766), 200 aastat saab esimese eestikeelse ajalehe ilmumisest (Tarto maa rahwa Näddali-Leht, 1806).

Kõik pikad ja hoogsad sammud saavad aga võimalikuks alles pärast seda, kui on tehtud esimesed, olgu kui tahes ebakindlad astumised: 1857. aastal asutas Johann Voldemar Jannsen ajalehe Perno Postimees, mida loetakse järjepideva ajakirjanduse alguseks Eestis. Me kõik teame midagi Johann Voldemar Jannsenist, aga kuivõrd me teda ikkagi tunneme?

"Püknikutüüp, nagu ta oli, armastas ta mugavat elu ja püüdis vältida tülisid, ent ei olnud kaugeltki valmis igasugusteks kompromissideks," kirjutab raamatu "Postipapa. Mitmes peeglis, mitmes rollis" autor Malle Salupere.

See raamat pakub võimaluse sissevaateks J. V. Jannseni isikusse ning tegevuse tema ajal nii Eestis kui ka Euroopas valitsenud mõttemallide ja ühiskondlike liikumiste taustal, andes ühtlasi Jannseni päevikute taustal pildi ka dilemmadest ja hirmudest, mis inimesi tol ajal vaevasid. Et mitte kõigil lugejail ei saa olla eelteadmisi Jannsenist, ärkamisajast ning tollastest olukordadest, toob autor lugeja pilgu ette dokumendid Eesti Kirjandusmuuseumist ja Eesti Ajalooarhiivist – paljud neist esmakordselt.

Mari Karlson

ilmunud

Inglise keel
24 tunniga

Emily
A. Grosvenor
Tõlkinud ja
adapteerinud
Tiiu Kaarma
240 lk
pehme köide

Uus inglise keele kiirõppekursus sisaldab kõiki vajalikke argiteemasid ja on mõeldud nii algajatele kui ka keeleoskust värskendada soovijatele.

24 keeletunni vältel leiab:

- 71 huvitavat ja vajalikku dialoogi,
- ülevaatlikud grammatikaselgitused,
- 222 harjutust koos vastustega.

Õpiku juurde kuulub CD dialoogidega.

Samas sarjas ilmuvad veel: "Hispaania keel 24 tunniga", "Itaalia keel 24 tunniga" ja "Prantsuse keel 24 tunniga".

Saage tutvavaks...
Euroopa Liidu maad
ja rahvad

Eesti. Läti. Leedu. Tšehhi. Küpros. Sloveenia. Malta. Ungari.

Slovakkia. Poola

48 lk, kõva köide

Sarja iga raamat tutvustab ühte Euroopa Liidu uusliiget, andes ülevaate selle ajaloost, majandusest, linna- ja maaelust, transpordist, rahvast ja kultuurist, loodusest, vaatamisväärsustest jne. Raamatut illustreerib rikkalik fotomaterjal.

Sari annab noorematele ja keskastme õpilastele eakohaselt esitatud ülevaate uutest Euroopa Liidu liikmesriikidest ning on samas tänuväärne abimaterjal ka geograafia- ja ajalooõpetajatele.

Raamatu sisekaanel on riigi kaart ja arvandmed ning tagakaanel asukoht Euroopa kaardil. Kokku on 10 peatükki: üldülevaade, haridus, ajalugu, turism, maa, linnad, rahvas ja kultuur, toit, majandus, transport, loodus. Raamatu lõpus on väike sõnaseletaja olulisemate mõistete kohta.

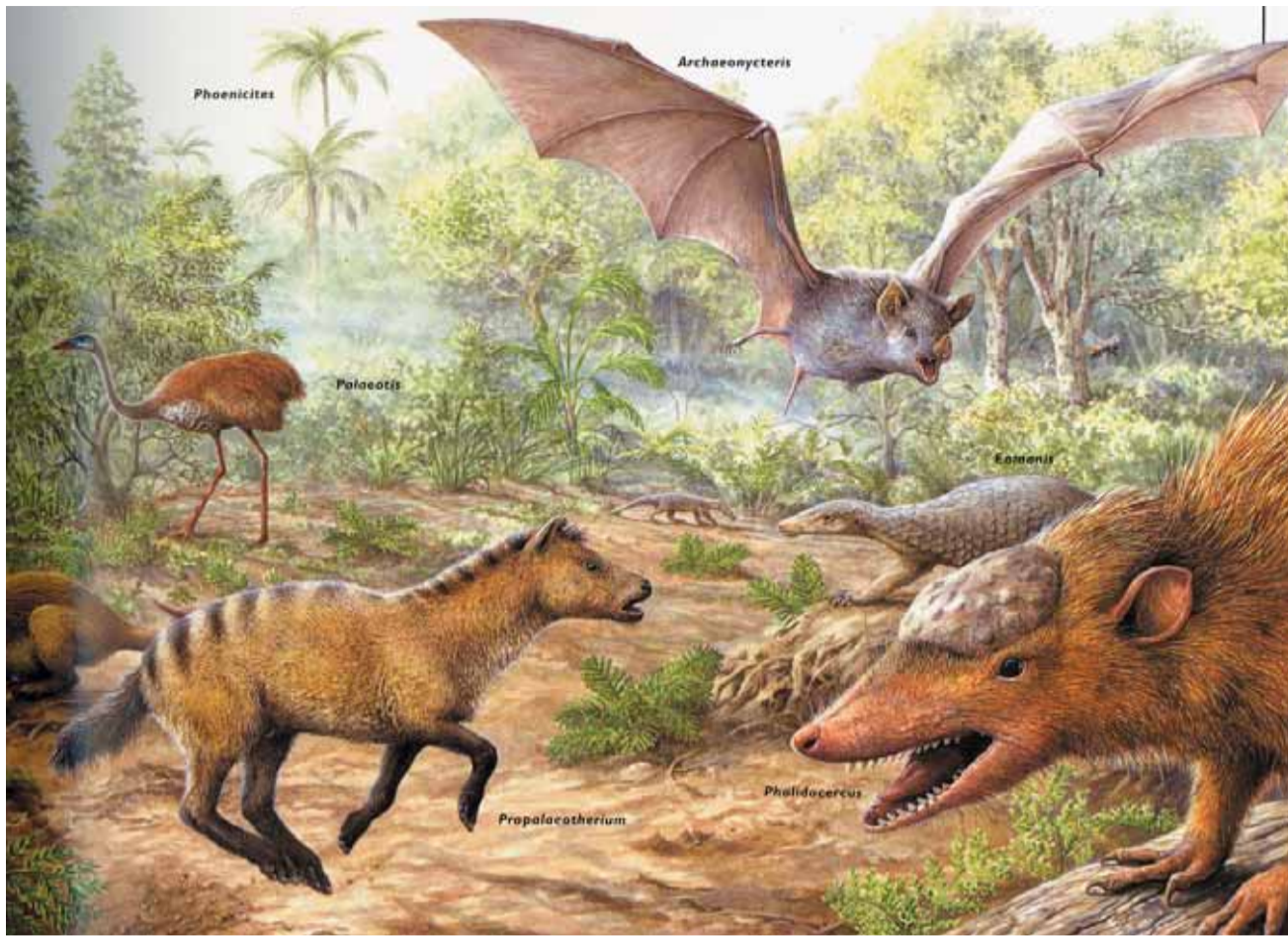
Eesti
Vabaõhumuuseum.
Kalender
2007

24 lk, kõva köide

Eesti Vabaõhumuuseum Rocca al Mare on saanud 50-aastaseks.

Selle aja jooksul on muuseum teinud tänuväärset tööd eesti muistsete tavade ja kommete ning ehituskultuuri säilitamisel ja selle toomisel tänapäeva inimesteni.

Kalendri saab tavapäraselt seinale riputada. Kuudele on lisatud nende rahvapärane nimetus, märgitud on tähtsamad rahvalikud pühad. Iga kuu juurde kuulub ka meeleolukas fotokompositsioon talurahva kommetest ja töödest igal aastaajal.

Retk Maa minevikku

Margus Ruut

Maa on ümber Päikese tiirelnud miljardeid aastaid, kuid Maa enese nägu pole mitte kogu aeg olnud selline nagu praegu.

Mandrid ja ookeanid on muutnud asukohta, mäestikud on tekkinud ja kadunud, meredest on saanud maismaa ja vastupidi. Miljonite aastate jooksul on jõed uuristanud kivimitesse võimsaid kanjoneid ja orge.

Kõiki neid muutusi, mida hakati nüüdisaegses mõttes uurima alles paar-sada aastat tagasi, kirjeldab ja näitab peatselt ilmuv "Eelajaloolise maailma atlas".

Kui esmalt peeti mäenõlvadelt leitud fossiilseid merikarpe Noa-aegse veeuputuse jäänukiteks, siis järk-järgult kujunes arusaam maakoort moodustavate kivimite vanuselistest ja ruumilistest suhetest ning arenesid välja vastavad teadusharud – paleogeograafia, paleontoloogia, stratigraafia jt.

"Eelajaloolise maailma atlas" annab kompaktselt, faktitihedalt ja rikkalikult illustreeritud ülevaate sellest, mida me oma planeedi minevikust tänaseks teame.

Võib öelda, et tegemist on põhjalikema ja visuaalselt mõjuvaima teatme-

teosega, mis selles valdkonnas seni eesti keeles ilmunud.

Samal ajal on materjal esitatud nii, et sellest arusaamine ei nõua erialaseid eelteadmisi ning on jõukohane ka kooliõpilasele. Teos on ideaalne lisamaterjal nii gümnaasiumi kui ka ülikooli vastavate kursuste jaoks.

Raamat jaguneb kolmeks osaks. Esimeses osas selgitatakse, kuidas mandrid on viimase 600 miljoni aasta jooksul liikunud ja oma tänasesse asendisse jõudnud.

Mandrid, mida tänapäeval lahutavad üksteisest ookeanid, moodustasid kunagi hiiglasliku ürgmandri. Illustratsioonid ja kaardid näitavad neid hämmastavaid muutusi piltlikult – näiteks kuidas India on liikunud lõunapoolkeralt põhjapoolkerale, kergitades selle käigus Maa kõhust välja Himaalaja mäestiku.

Raamatu teine osa räägib olenditest, kes neis ürgmeredes ja tundmatu konfiguratsiooniga mandritel elasid. Kuidas on arenenud õistaimed, kuidas 250 miljoni aasta tagune massiline väljasuremine pühkis minema suurema osa mereelust jpm – kuni inimese teke ja arenguni välja.

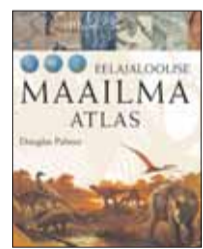
Teose kolmas osa – faktikogu – seletab lahti geoloogia ja paleontoloogia mõisted, kõneleb selle valdkonna uu-

rimismeetoditest ja -teooriatest ning fossiilide klassifikatsiooni alustest.

Lisaks on ära toodud geoloogia, paleontoloogia ja paleogeograafia alal tegutsenud tuntumate teadlaste-avastajate lühibiograafiad.

Teatmeteose autori, Cambridge'i ülikooli professori Douglas Palmeri sulest on ilmunud arvukalt meie planeedi minevikku käsitlevaid teaduslikke ja populaarteaduslikke töid.

"Eelajaloolise maailma atlas" ilmub novembris. Ettetellimise saate vormistada Ilo kodulehel www.ilo.ee/uudis/

Eelajaloolise
maailma
atlas

Douglas Palmer
Tõlkinud
Juho Kirs,
Toivo Lodjak,
Mare Isakar,
Merike Mölder
224 lk

Viiskümmend
salasepitsust

"Väike vandenõuraamat" on põnevalt arutlev teatmik kõigile neile, keda huvitavad sündmused kogu maailmas.

Vandenõuteooriad tulevad ja lähevad, kuid nad on igal ajal olemas ja praegu populaarsemad kui kunagi varem. Tänu paljudele filmidele, raamatutele ja ennekõike Internetile on need imbutanud inimeste mõtetesse ja teadvusesse. Tänapäeval on vandenõuteooriatesse uskujaid rohkem, kui neid on olnud ühelgi teisel ajalooepohhil.

"Väike vandenõuraamat" annab lühivälja 50 suuremast ja väiksemast, dokumentidel või oletustel põhinevast salasepitsusest.

Teooriad on jagatud nelja temaatilisse ossa. Kõigi kohta saab lugeda neid põhjustanud sündmuse ajalugu, ametlikku seisukohta ja sedagi, kui umbusklikud me peaksime selle suhtes olema.

Esimeses osas on jutuks teooriad, mis võivad ohustada meist igaüht. Näiteks: kas fluoriga hambapasta on meie tervisele ikka kasulik või on hoopis vastupidi; kes on tegelikult laialulatuks narkoäri taga; miks jäätavad lennukid oma söidurajad taevasse tiheda ja kaua püsiva võrguna jne.

Teises osas pööratakse tähelepanu poliitilistele vandenõuteooriatele. Süvenetakse ka 11. septembri sündmuste põhjustesse ning tagajärgedesse ja küsitakse, kelle huvides see kõik siis kokkuvõttes oli. Kelle huve teenib massihävitussrelvade kasutamine oma rahva vastu, Siioni tarkade raamatu levitamine, salaühingute loomine ning nende mõjujõu kasutamine maailma riikide valitsuste suhtes?

Raamatu kolmas peatükk on pühendatud kuulsate surmade tegelike põhjuste uurimisele. Arutatakse läbi printsess Diana, Robert F. Kennedy, Martin Luther Kingi, Marilyn Monroe, Elvis Presley ja teistegi jätkuvat kõmu tekitavad lood ning püütakse mõõta nende tõele vastavust.

Ei saa mööda minna ka ufode tegemistest meie koduplaneedil.

Joel Levy on varemgi kirjutanud ajaloost, üleloomulikest nähtustest ja teadusest ning avaldanud mitmeid raamatuid.

Liis Nigu

Väike
vandenõu-
raamat

50 põhjust
umbusklik olla
Joel Levy
Tõlkinud
Meri-Liis
Laherand
144 lk

Eestis kasvavad oma viinamarjad

Eesti on maailma põhjapoolseim riik, kus kogu territooriumil on kasvukohta valides võimalik viinamarju kasvatada väljaspool kasvuhoonet.

Võimatu on kindlaks teha täpset aega, millal esimesed viinapuud Eestisse toodi. Asjatundjate arvates valmisid esimesed marjad küllap mõisaaedade kasvuhoonetes, veidi hiljem hakati viinapuid istutama hoonete lõunaseinte äärde. Nii ehk teisiti – esimene eestikeelne teade viinamarjade kasvatamisest siinmail

väljaspool kasvuhoonet pärineb aastast 1887!

Praegu kasvatatakse Eestis üle 100 sordi viinamarju, üks rikkalikumaid sordikollektsioone asub sortide levitamiseks tegelevas Roogoja talus Harjumaal. Ligi 100 sordiga avamaakollektsioon kujunes möödunud sajandi viimaseks aastakümneks Räpina Aianuskooli juures. Koos õpetaja ja oma ala tõelise entusiastiga Jaan Kivistikuga on selle kooli õpilased uurinud viinamarjasorte, millest kokkuvõtliku ülevaate annabki "Viinamarjad Eestis".

Ristamiste tulemusena on Eestis saadud sorte, mis lepivad jahedama suvega ja taluvad hästi talvepakast. Seetõttu saab Eestis populaarsust kogunud marju edukalt kasvatada teisteski jaheda suvega maades: niisiis ongi raamatus sordikirjeldused ka inglise keeles.

Kui veel lisada, et külmakindlamad sordid on haiguste vastupidavad ning seetõttu saab nende kasvatamisel hõlpsasti kemikaalideta, võib meie viinamarjadele ennustada suurt tulevikku.

Juba ongi viinapuust saanud üks meie puuviljaaedade kultuurtaimi, vii-

namarju kasvatatakse üllatavalt paljudes koduaedades.

Ja muide – Eestis kasvatatavatest viinamarjadest võib saada vägagi maitsvat veini!

Ita Serman

Viinamarjad Eestis

Jaan Kivistik
152 lk
pehme köide

Soliidne valik sõjanduskirjandust

Tiit Noorkõiv

Sarja "Mõte ja mõök" projektijuht

Eesti Vabariigi esimene iseseisvusaeg jäi sõjanduskirjanduse, sealhulgas selle valdkonna alusteoste eestindamise jaoks liiga lühikeseks. Okupatsiooniajal oli eestikeelne lugeja ära lõigatud nii Läänes kui ka Idas ilmutavast. Lääne autorid olid keelatud ja vene keeles ilmunust tõlgiti kahetsusväärset vähe. Ning eks seegi oli tendentslik. Seetõttu ongi eesti keeles ilmunud sõjandusosalase tõlkekirjanduse hulk väga piiratud.

Rõõmustav on näha viimastel aastatel ilmunud Carl von Clausewitzi ("Sõjast") ning Sun Zi ja Sun Bin'i ("Sõja seadused") klassikaliste tekstide emakeelseid tõlkeid (mõlemad Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste ja Eesti Keele Sihtasutuse koostöös). Kirjastuselt Varrak on ilmunud hulk tänapäevaseid teemakäsitlusi briti sõjandusajaloolaselt ja -populariseerijalt John Keeganilt. Süstemaatiline sõjandusosalase tõlkekirjanduse väljaandmine on seni siiski olnud puudulik.

2005. aastal alustas Eesti Entsüklopeediakirjastus koostöös kaitseministeeriumiga sõjanduskirjanduse tõlkesarja "Mõte ja mõök" väljaandmist. Sari on tinglikult jagatud mitmeks suuremaks valdkonnaks – strateegia, sõjanduse tulevik, tänapäeva sõjalised konfliktid, julgeolekupoliitika ja teatmeteosed. Täna on sarjas ilmunud neli raamatut ja selle aasta lõpuks lisandub neile veel kaks. Sarja peamine eesmärk on tuua Eesti lugejani valik olulisemast võõrkeelsest sõjanduskirjandusest, aidates samal ajal kaasa unarusse jäänud emakeelse sõnavara arengule ja temaatilisele diskussioonile. Vaatame järgnevalt mõningaid juba ilmunud ja lähiajal ilmutavaid teoseid.

Strateegia

Strateegia valdkonnas on ilmunud USA majandusteadlase ja tänapäeva juhtiva sõjandusteoreetiku Edward Luttwaki raamat "Strateegia. Sõja ja rahu loogika". Luttwak käsitleb strateegiat kui valdkonda, kus ei kehti tavaline ehk igapäevaloogika. Nii väidab ta, et vastandid pöörduvad teineteiseks, võit võib oma kulminatsioonipunkti ületades muutuda kaotuseks ning (ÜRO tegevust kritiseerides) rahuvalve võib sõjakannatusi hoopis suurendada, kuna ei lase sõjal oma loomuliku lõpuni jõuda. Ta selgitab, miks just sõjas ja mitte üheski teises inimtegevuse valdkonnas võib halvim tee piltlikult väljendudes paradoksaalselt osutada parimaks ja vastupidi.

Luttwak peatub muuhulgas tuumaheidutuse (jällegi paradoksaalsel) rahusaalilaval fenomenil. Raamatu lõpupeatükis arutleb autor USA kui ainsa üli-riigi võime üle sõdu pidada ja neid võita. Ta nendib, et avalikkuse valulikkus inimkaotuste suhtes ei võimalda tänapäeval enam ühelgi demokraatlikul riigil käituda suurriigina klassikalises tähenduses. Novembri lõpus ootame Luttwakki Eestisse oma raamatu tõlke esitlusele.

Perspektiivis ootab strateegia-aines täiendust Liddell Harti 20. sajandil juba klassikaks saanud "Strateegia" näol, millele oponentide küll üks kuulsamaid elavaid sõjaloolasi – Martin van Cre-

Napoleon III keiserlik kaardivägi. Illustratsioon raamatust "Sõjad. Ajalugu kaartidel".

veld –, kuid mille olulisust on võrreldud koguni Clausewitzi endaga.

Sõja olemus muutub

Sõja olemuse muutumise osas toome lugejani omalaadse intellektuaalse diskussiooni kahe autori, Jeruusalemma ülikooli professori Martin van Creveldi ja Michael Howardi vahel. 1991. aastal ilmunud raamatus "Sõja tulevik" (ilmub eesti keeles 2006) kirjeldab Creveld olulist paradigma muutust sõjapidamises. Ta väidab, et klassikalise riikidevahelise sõja (nagu seda kirjeldab Clausewitz) asemele on astumas uus, senitundmatu ja harjumatu sõda, milles riigi vastaseks pole mitte teine riik, vaid mitteriiklik organisatsioon (rühmitus, grupeering, võrgustik jne).

See muutus pöörab pea peale senised väärtushinnangud ning kuulutab kehtetuks vähemalt Westphaleni rahust harjumuspäraseks saanud reeglid. Creveldi hinnangul ei ole Lääneriikidel mingit kasu tohutust sõjatehnoloogilisest ülekaalust, sest vastane sõidib teiste vahenditega. Vastupidi, traditsioonilises tähenduses ülekaalukalt "tugevam" Lääs, on selles sõjas juba ette kaotaja. Juhul, kui tugevam pool "võidab", pälvis kaotaja moraalse võidu, kuna temast saab märter ja ta toetajate hulk seeläbi hoopis kasvab. Kaotuse puhul on aga tugevama vastase olukord veelgi tääbaram, sest ta on jäänud alla endast nõrgemale. Endast nõrgemaga sõidides on tugevama raske säilitada võitlusvaimu ning väga keeruline õigustada oma käitumist valijaskonna ja rahvusvahelise arvamusel silmis. Sellist sõda oleme

me viimastel aastatel korduvalt näinud, viimati selle aasta suvel Liibanonis, kus sõjalises mõttes ülekaalukalt võimsam Iisrael ei suutnud sõjaliste vahenditega alistada usuliikumist Hezbollah.

USA ja tema liitlased nii Idas kui ka Läänes on aastaid pidanud "sõda" terrorismi vastu. Sellise sõja olemus on traditsioonilisest niivõrd erinev, et näiteks Michael Howardi arvates ei tohiks seda üldse sõjaks nimetada. Tema hinnangul ei ole tegemist mitte sõja, vaid terrorismivastase võitlusega. Nimetades seda sõjaks ja traditsiooniliste vahenditega sõidides käitutakse just nii, nagu võimalikud vastased soovivad – antakse neile sõdalase staatust ja neid käsitletakse sõdiva poolena. Howardi raamat "Rahu leiutamine" ilmus "Mõtte ja mõõga" sarjas 2006.

Hoopis teise nurga alt käsitleb sõja olemuse muutumist Robert Leonhard, kelle raamat "Infoajastu sõda" ilmub 2007. Leonhard seab kahtluse alla mitmed klassikalise sõja põhimõtted, väites, et infoajastul on need kas kaotanud tähenduse või omandanud uue sisu. Näiteks analüüsib ta klassikalise sõjanduses olulist jõudude koondamise põhimõtet ja jõuab järeldusele, et see on vastuolus mitme infoajastu kriitilise põhimõttega – näiteks turvalisus, üllatusmoment ja manöövrivõimelisus.

Sõjaliste konfliktide käsitlused

Et parima hinnangu põhimõtetele an-nab praktika, siis ilmub meie sarjas ka käsitlusi kaasaja sõjalistest konfliktidest. 2006 ilmub USA erukindral Wes-

Eesti Entsüklopeediakirjastuse sõjandusteemaline tõlkesari

Ilmumas*

Sõja tulevik

Martin van Creveld

Nüüdisaegne sõda

Bosnia, Kosovo

ja tulevased lahingud

Wesley K. Clark

Sõjapidamise põhimõtted infoajastul

Robert R. Leonhard

Riigimehed ja kindralid

Sõjaaegne kõrgem juhtimine

Eliot A. Cohen

COBRA II. Iraagi vallutamise ja okupatsiooni lugu

Michael R. Gordon,

Bernard E. Trainor

Sõja varustamine

Logistika Wallensteinist

Pattonini

Martin van Creveld

Tuumastrateegia areng

Lawrence Freedman

* Esitatud on raamatute esialgsed tööpealkirjad.

ley Clarki teos NATO sõjast Bosnias ja Kosovos ning järgmisel aastal Michael Gordoni ja Bernard Trainori "COBRA II. Iraagi vallutamise ja okupatsiooni lugu". Clark oli konflikti ajal NATO vägede ülemjuhataja sõjatandril. "COBRA II" ilmus Ameerikas käesoleva aasta kevadel ning sõjandusajaloolaste hinnangul on see esimene põhjalik ja analüütiline hinnang 2003. aasta Iraagi sõja ettevalmistusele, läbiviimisele ja tagajärgedele. Teatmeteostest on sarjas ilmunud põhjalik, paljude kaartide ja lahinguplaanidega varustatud atlas "Sõjad. Ajalugu kaartidel".

Peale raamatute eestindamise soovib Entsüklopeediakirjastus "Mõtte ja mõõga" sarjaga panustada sõjandus-alase diskussiooni arendamisse Eestis. Sel eesmärgil lisame igale raamatule kaks ees- või järelsõna – ühe autorilt endalt Eesti lugejale ja teise Eesti vastava valdkonna asjatundjalt ning võimalusel kutsume autori Eestisse oma raamatut tutvustama. Sügisel loodame käivitada sõjanduskirjanduse huvilisi koondava "Mõtte ja mõõga" raamatuklubi, millest üritame kujundada diskussioonifoorumi raamatutes tõstatatud teemade käsitlemiseks.

Noppeid sarjast ja sarja kohta

Sõjad. Ajalugu kaartidel

"Sõjad. Ajalugu kaartidel" on vahest informatsioonirikkaim ja parima teostusega raamat eestikeelses sõjakirjanduses. ... Raamat on illustreeritud paarisaja värvitruukis kaardiga ja on seetõttu lausa kompeviks uurivale ajaloo huvilistele, aga miks mitte ka spetsialistidele. Usun, et nii mõnelegi, kes selle üle varem sügavalt mõelnud ei olnud, saab sellest sõjaajaloo-atlasest selgeks – suhtumine sõjasse, mis tänapäeval on valdavalt negatiivne, on ammu aegadel olnud hoopis teistsugune."

Mati Õun

sõjaajaloolane

Eesti Ekspress, 19.01.2006

"Nii nagu jutukat, seda sõjaajalugu ei loe. Kui oleks veel see aeg, mil raamatu impressumis oli selgelt osutatud, kellele (millisele koolieale näiteks) raamat on sihitud, siis peaks praegusel juhul olema kirjas "edasijõudnuile"."

Kaarel Tarand

Eesti Päevaleht, 23.09.2005

Nato avanemine

"Eesti on praeguseks üle aasta olnud NATO riik. Neile, kes arvavad, et tee NATOsse oli sirge, tõestab käesoleva raamatu autor Ronald Asmus, kui kääneline see tegelikult oli. ... Dr R. Asmus on poliitikateadlane ja nii on ka raamat kirjutatud rohkele allikmaterjalile toetudes ja sobib hästi allikaks lähiajaloo huvilistele. ... Kuigi paljud huvilised suudavad selliseid raamatuid vabalt lugeda ka originaalkeeles, muutub see tõlgitud raamat Eesti kultuuri-ruumi osaks, meie poliitilise kultuuri osaks. Vähetähtis pole ka eesti keele arenemine, sest asjakohaseid termineid ja lühendeid on eesti keeles vähe ja tõlkijad peavad leidma sobivad vasted."

Jüri Luik

suursaadik

Ronald Asmuse raamatu

eessõnast

Strateegia

"Edward Nicolae Luttwak kuulub vaieldamatult nüüdisaja väljapaistvamate strateegia valdkonda uurivate teadlaste gruppi. ... Võib öelda, et E. Luttwaki meelistegevuseks on lugeja tähelepanu suunamine sõjaajaloo ja strateegia nende aspektidele, mida teised uurivad on varem vähe käsitletud või mis on nende vaateväljast üldse kõrvalle jäänud. ... Laia eruditsiooniga teadlast iseloomustab hoogne, intrigeeriv, infoküllane ja tähelepanu koitev kirjutamisstiil. ... Paradoksaalne loogika täidab autori sõnul tegelikult kogu strateegia valdkonda. Ta tõestab seda väidet oma raamatus rohkete ajalooliste näidete varal. ... Raamatu lugemine pakub huvitava elamuse oma teadmiste pagasi täiendamisel nii riigi julgeoleku ja kaitsega seotud inimestele kui ka sõjaajaloo ja -kunsti vastu huvi tundvale tavalule."

Ants Laaneots

kindralmajor

Edward Luttwaki raamatu

eessõnast

Õppimine algab enne kooli

Pilvi Kula

Viiimastel aastatel, mil suur osa 1. klassi astuvaid lapsi teeb läbi omamoodi sisseastumiseksamid, on kasvanud koolieelse lasteasutuste ja ka lapsevanemate nõudlus lasteaialapsele sobivate õppematerjalide järele.

Juba aastakümneid on eelkooliealiste laste lemmikraamatuks olnud igihaljas "Karu-aabits". Sel aastal üllitas kirjastus Koolibri uue lasteaialaste aabitsa (5–7-aastastele lastele). See kuulub sarja "Valmistume kooliks" ning selle autor on Keila Algkooli klassiõpetaja ja logopeed Pilvi Kula. Lisaks aabitsale kuulub komplekti ka kaheosaline töövihik. Nii töövihikud kui ka aabitsa on joonistanud noor koomiksikunstnik Joonas Sildre.

Aabitsas on lähtunud traditsioonilisest õpetusmeetodist, mis eeldab häälik-täht vastavuse omandamist, tähtede nimetuste õppimist, häälikute silpideks ja silpide sõnadeks ühendamise ning sõnadest lausete koostamise oskuse omandamist.

Paarisleheküljed moodustavad tegeviku, kus üks lehekülj sisaldab lihtsamaid lugemisharjutusi ja teisel leheküljel on esitatud lugemispala illustreeriv teemakohane pildimaterjal, mis toetab lugemisoskuse omandamist, kõnearendust ja sõnavara laiendamist.

MINA
OLEN SIIL.
MUL ON
OMA SEEN.

Aabits toetub põhiväärtustele: isamaa ja emakeele austamine, perekonna kokkukuuluvus, Eesti loodus ja loomad, kultuurisaavutused. Autori juhtmõte on lapsekesksus ja -pärusus, õppimine lapsele jõukohaste ülesannete kaupa. Aabits jälgib aastaegade vaheldumist ning eesti inimeste tegemisi. Mitmekesine materjal teeb aabitsa ja töövihikud jõukohaseks erineva võimekusega lastele.

Töövihikute koostamisel on arvestatud õppe- ja kasvatusgevuse üld-

eemärkidest lähtuvaid nõudeid ja ainetevahelist lõimumist, mis toetab lapse loomulikku huvi hankida teadmisi ümbritseva elu, looduse ja ühiskonna nähtuste kohta ning tervikliku maailmapildi kujunemist.

Õpisisu valikul on lähtunud elulähedusest, mida autor rakendab kõigi ainevaldkondade käsitlemisel. Läbivateks teemadeks on kodu, kodu ümbruse loodus ja loomad, inimeste eluolu ja tegevusega seotud põhimõtted. Inimese

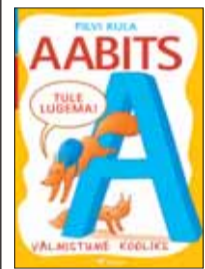
ja tema elukeskkonna vahelised seosed tuuakse esile aastaegade taustal, rõhutades seejuures inimese ja looduse ühtekuuluvust. Tähelepanu on pööratud rahvakalendri tähtpäevadele ja tähtsamatele pühadele, mis on olulised eesti peredele. Selline vahetu igapäevane looduse ja elu jälgimine annab õppimisel ja ümbritseva mõistmisel paremaid tulemusi.

Töövihiku esimene osa sisaldab õppematerjali septembrist detsembrini ja teine jaanuarist maini. Autor on ma-

terjali jaganud kuude kaupa, nii et iga nädalat läbib üks teema, mille alla on koondatud erinevaid harjutusi-ülesandeid nii eesti keele, matemaatika kui ka loodusõpetuse kohta.

Vihikus on harjutusi, mis sobivad kõnearenduseks (jutustamisplandid) ja lugema-kirjutama õppimise eelduste väljakujundamiseks. Suurt tähelepanu on pööratud käelisele tegevusele nii joonistamise, värvimise kui ka kirjutamise abil. Olulisel kohal on eriharjutused, mis toetavad lapse psüühiliste protsesside – taju, mälu ja mõtlemise arendamist ning aitavad kujundada õppimise alusoskusi – vaatlus-, kuulamis-, võrdlemis-, järjestamis-, loendamise-, mõõtmis- ja rühmitamisoskust.

Töövihiku alguses on ära toodud hästi meelde jäävad märgid, mis suunavad last harjutuste tegemisel. Mõlema töövihiku lõppu on lisatud täpsemad selgitused teema kohta ja meetoodilised soovituselised harjutuste läbiviimiseks.

Valmistume kooliks

Pilvi Kula
Aabits.
Töövihik, 1. osa
Töövihik, 2. osa

VALGUS

www.valgus.ee

ilmumas

Minu esimene tutvus kuulsate kangelastega

Larousse
Tõlkinud
Anu Merila
160 lk

Kõik kuulsad raamatute- ja müüdikangelased – olgu siis Aladdin või Osiris, Robinson Crusoe või Gulliver – tegutsevad salapärasel võlumaailmas. Nende reisid ja seiklused on nii vahvad ja kummalised, et nendega lihtsalt peab lähemalt tutvust tegema!

Minu esimene küsimuste-raamat

Larousse
Tõlkinud
Janika Sild
160 lk

Teatud vanuses on lapsed väga uudishimulikud. Nad tahavad kõike teada, kõike avastada, kõigest aru saada. Ja päriavad lõputult.

Sellest vahvate joonistustega raamatust leiavadki lapsed vastuseid oma rohketele küsimustele, puudutagu need siis loodust, inimkeha, loomariiki, meie koduplaneeti, kosmost või elu tuleviku maailmas.

Teadus kui küünal pimeduses

Kuidas langetada arukaid valikuid olukorras, kus meie elu üha enam valitseb tehnoloogia, kui me ei suuda vahet teha ebateaduse müütide, New Age'i mõtteviisi ja fundamentalistliku indlemise ning teaduse kontrollitavate hüpoteeside vahel?

Astronoomia ja kosmoseteaduste professorina tuntud Carl Sagan liigub oma raamatus läbi ajaloo ja kultuuri, uurides ja lükates veenvalt ümber selliseid tuntud eksiarusaamu nagu nõidus, usuga tervendamine, deemonid ja ufod ning transsendentaalne meditatsioon. Sest paraku lokkab ka infoajastul ebateadus, levivad jutud tulnukate inimröövidest ja eelnevate elude "kanaliseerimisest" ning kollektiivsed hallutsinatsioonid nõuavad üha rohkem tähelepanu ja tunnustust.

Teadusliku kirjaoskamatus tagajärjed on ohtlikumad kui kunagi varem. Keskmise kodaniku jaoks on ohtlik ja hulljulge mitte teada globaalsest soojenemisest, osoonikihi hõrenemisest, õhusaastest, mürgistest ja radioaktiivsetest jäätmetest, happevihmadest ja rahvaarvu eksponentsiaalsest kasvust. Kuidas me saaksime mõjutada riikliku poliitikat või isegi oma elus arukaid otsuseid teha, kui me nendest probleemidest midagi ei taipu?

Ebateaduse lihtsad vastused

Kuid ebausku ja ebateadust ei jäta jonninad pakuvad lihtsaid vastuseid, väldivad skeptilist uurimist, vajutavad sun-

Carl Sagan.

dimatult nappudele, mis vallandavad meis aukartust ja sunnivad oma elukogemust hülgama, nii et meist saavad kergeusklikkuse muretult mehaanilised praktiseerijad ja ühtlasi selle ohvrid.

Jah, maailm tõesti oleks huvitavam, kui ufod luuraksid Bermuda saarte juures ookeanis ning neelaksid laevu ja lennukeid, või kui surnud võiksid meile sõnumeid saata. Paraku on kõik sellised juhtumid lähemal uurimisel osutunud ebateaduseks. Ebateadust on palju lihtsam kokku klopsida kui teadust, sest häirivaid kokkupuuteid

reaalsusega on ebateaduse puhul lihtsam vältida. Ebateadus tahab kasutada teaduse meetodeid ja avastusi, kuid murrab truudust teaduse loomusele. Ebateadus mängib sageli inimeste vajadusel imetleda ja kummardada kõike müstilist ja üliinimlikku.

Teadus iseenesest ei välista müüte ja muinasjutte, sest need on igavikulised ning rahuldavad inimeste emotsionaalseid vajadusi, kuid teadus välistab selle, et müüte võetaks sõna-sõnalt kui muutu-matu maailma alustalasid.

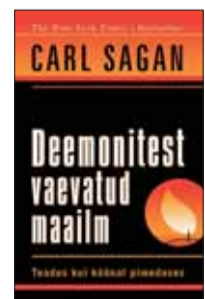
Teaduse ülesanne on õpetada ja ku-

jundada inimestes eelkõige skeptilise mõtlemise harjumust.

Skeptitsism kui maailmavaade

Skeptitsismi ülesanne omakorda on olla ohtlik. See on maailmavaade, mis heidab väljakutse kehtivatele institutsioonidele. Kui kõiki, sealhulgas näiteks gümnaasiumiõpilasi, õpetatakse skeptiliselt mõtlema, ei piirduks nende skeptitsism ilmselt üksnes suhtumisega ufodesse, imeravimitesse või 35 000 aasta vanustesse vaidolenditesse. Võib-olla hakkaksid nad esitama ebamugavaid küsimusi majanduslike, ühiskondlike, poliitiliste või religioossete institutsioonide kohta. Võib-olla seaksid kahtluse alla isegi võimalolijate tõekspidamised?

Carl Sagan saravalt sõnaosav raamat näitab, et teaduslik mõtlemine ja demokraatia on lähemal seotud, kui võiks esmapilgul arvata ning et mõteldud sirenilaul ei meelita meid pelgalt kultuurilisele ummikteele, vaid suisa ohtlikku pimedusse, mis ähvardab hävitada meie põhivabadused.

Deemonitest vaevatud maailm

Carl Sagan
Tõlkinud
Mart Kangur
Marek Strandbergi järelsõna
327 lk